

پزشکیان و تابوشکنی در قبال کنشگران

احمد زیدآبادی

نویسنده و مشاور هم‌میهن

کوه مشکلاتی که بر سر راه دولت مسعود پزشکیان قد علم کرده است بر هیچ فرد آگاهی پوشیده نیست. اینکه چگونه می‌توان از این کوه صعب‌العبور به سلامت عبور کرد، بسته به عوامل بسیاری است که لازم است اهل دانش و تجربه از موضعی واقع‌بینانه و صبورانه به طرح آنها بپردازند و رئیس دولت و همکارانش نیز گوش شنوایی برای شنیدن و در صورت ضرورت ارادهٔ محکمی در جهت به کار بستن آنها داشته باشند.

ایران در نیم قرن گذشته، دو دورهٔ هشت‌ساله از ریاست‌جمهوری دو چهرهٔ اصلاح‌طلب و اعتدالی را پشت سر گذاشته است. آن دو دوره، در درجهٔ نخست نیازمند آسیب‌شناسی دقیق و بدون تعصب است تا از یک طرف اشتباهات گذشته تکرار نشود و از طرف دیگر، تجربه‌های معطوف به موفقیت در دستور کار دولت تازه قرار گیرد.

واقعیت این است که بسیاری از اصلاح‌طلبان نسبت به دو دوره ریاست‌جمهوری سیدمحمد خاتمی و میزان موفقیتش، تا اندازه‌ای تعصب به خرج می‌دهند و از آسیب‌شناسی رفتارها و عملکردهای سیاسی در آن دوره چندان استقبال نمی‌کنند. این در حالی است که شخص آقای خاتمی چنین تعصبی نسبت به عملکرد دولت خود ندارد و معمولاً فروتنانه به پاره‌ای مشکلات بنیادی در زمان ریاستش بر دولت معترف است.

یکی از آسیب‌های بزرگ دولت اصلاحات، مشخص نبودن جایگاه نخبگان و کنشگران سیاسی و مطبوعاتی در نظام تصمیم‌گیری دولت بود. در آن زمان، چهره‌های معروف سیاسی و مطبوعاتی بسیاری بودند که به‌طور روزانه دربارهٔ مسائل مختلف نظر می‌دادند اما نسبت آنها با دستگاه دولت اصلاً مشخص نبود. برای نمونه بعد از گذشت بیش از ربع قرن هنوز روشن نیست که سعید حجاریان چه نسبتی با دولت آقای خاتمی داشت و آیا استراتژی مورد نظر او دربارهٔ «فشار از پایین و چانه‌زنی از بالا» تا چه اندازه مورد قبول و رضایت آقای خاتمی و کابینه‌اش بود. با این حال، رقبای سیاسی دولت که بخش اصلی قدرت را در ساختار حاکم در دست داشتند، نه‌فقط تک‌تک سخنان و حرف‌های آقای حجاریان را به حساب دولت خاتمی می‌گذاشتند، بلکه حتی نوشته‌های اصطلاحاً «جنجالی» و پرسروصدای اکبر گنجی را هم بخشی از برنامهٔ دولت معرفی می‌کردند!

منظور از طرح این بحث این نیست که لازم بود دولت از کنشگرانی که تمام فراغت و آسایش خود را به زعم خویش صرف

کمک به دولت می‌کردند، اعلام برائت کند و آنان را در برابر انواع آزار و اذیت‌های رقیب، به حال خود رها سازد. در واقع منظور این است که حداقلی از هماهنگی بین این کنشگران و رئیس دولت وجود نداشت و این نیز نتیجهٔ عدم ارتباط ارگانیک بین آنها بود. در نتیجهٔ عدم ارتباط مستقیم و دو جانبه، هر کس خر را به سمت دلخواهش راند. نهایتاً نیز کار بدانجا کشید که اجزاء مختلف اصلاح‌طلبی به سمت هم شلیک کردند و قدرت یکدیگر را تباہ ساختند. ضمن آنکه چهره‌های معروف و مؤثر آن نیز یا اسیر بازداشت و زندان شدند و یا اینکه مثل سعید حجاریان مورد ترور فیزیکی قرار گرفتند.

چرا هماهنگی حداقلی بیسن این کنشگران و کادر دولت وجود نداشت و تشتت فکری و عملی بین آنها موج می‌زد؟ به نظرم دلیلش بی‌مبالاتی دفتر رئیس‌جمهور بود. اگر هر یک هفته یا دو هفته، دفتر ریاست‌جمهوری مجموعهٔ کنشگران مؤثر در حوزه‌های مختلف را به نشست و دیداری با اعضای دولت یا شخص رئیس‌جمهور دعوت می‌کرد و در آنجا هر کدام از طرفین ضمن طرح نظرات و انتقادات متقابل به عملکرد یکدیگر، به‌نوعی هماهنگی بین خود می‌رسیدند، بسیاری از آن تشتت‌ها و سوءتفاهمات پیش نمی‌آمد و انرژی کنشگران اصلاح‌طلب در مسیرهای خودانگیخته و حساب‌نشده تلف نمی‌شد.

چنین نشست‌هایی چرا برگزار نشد؟ پاسخ دقیق این پرسش به عهدهٔ مسئولان وقت است، اما به نظر من می‌رسد که شخص آقای خاتمی و اعضای دولتنش از تماس و ارتباط با کنشگران حوزه‌های گوناگون بیم‌داشتند و آن را موجب ایجاد حساسیت در بین نهادهای تحت کنترل نیروی رقیب می‌دانستند. این میزان از احتیاط نازا واسب شد که مدیران ارشد دولت اصلاحات، حتی از مواجههٔ تصادفی با فعالان سیاسی و مطبوعاتی تأثیرگذار، به سختی حذر کنند و بدین‌وسیله خدافی عمیق و وسیع بین خود و آنان به وجود آوردند.

آقای دکتر پزشکیان نباید این آسیب و نقیصهٔ بزرگ را تکرار کند و از ترس پاره‌ای محافل تنگ‌نظر، از رویارو شدن مستقیم با شهروندان منتقدو مخالفان مسالمت‌جوی اصطلاحاً «پرونده‌دار» هراسان باشد. صرف دیدار با یک شهروند ناراضی لزوماً به معنای تأیید نظرات و عملکرد او نیست و از همین جهت آقای پزشکیان باید شجاعانه «تابوسازی» از مواجهه با شهروندان را درهم‌پشکند. برای این منظور لازم است دفتر رئیس‌جمهور جلسات دوره‌ای و منظمی را با نخبگان و کنشگران حوزه‌های مختلف برگزار کند و شخص رئیس دولت هم در آنها شرکت کند. برگزاری چنین جلساتی در جهت آگاهی متقابل از عملکرد یکدیگر و توضیح موانع و محدودیت‌ها و جلوگیری از سوءتفاهمات بی‌نهایت مهم و مؤثر است و نوعی همدلی و همراهی و پیشگیری از کدورت‌ها و منازعات بی‌حاصل پدید می‌آورد.

تتریک HEADLINE ONE

توصیه‌های رهبری به رئیس‌جمهور منتخب

تبریک‌ها و انتظارات

سران قوا و مقامات سیاسی و مذهبی به مسعود پزشکیان پیام دادند

گروه خبر: مسعود پزشکیان، نهمین رئیس‌جمهور ایران شد. او موفق شد رأی اعتماد ۱۶ میلیون و ۲۸۴ هزار نفر از هموطنان خود را کسب کند. این موفقیت البته بعد از دودوره انتخابات به دست آمد. او در اولین دور انتخابات که جمعه ۸تیر برگزار شد تنها توانسته بود رای ۱۰ میلیون و ۴۱۵ هزار و ۹۹۱ از ایرانیان را کسب کند؛ رقمی که باز هم از رقبای بیشتر بود و او را طلایهدار اولین دور چهاردهمین انتخابات ریاست‌جمهوری کرده بود. پزشکیان در اولین پیام خود بعد از انتخاب به‌عنوان رئیس‌جمهوری ایران در شبکه ایکس نوشت: «مردم عزیز ایران انتخابات تمام شد و این تازه آغاز همراهی ماست. مسیر دشوار پیش رو جز با همراهی، همدلی، و اعتماد شما هموار نخواهد شد. دستم را به سوی شما دراز می‌کنم و به شرافتم سوگند می‌خورم که در این راه نهایتانم نخواهم گذاشت. تنهام‌نگذارید.»

▼ رؤسای قوا چه گفتند؟

رؤسای قوای قضائیه و مقننه هم البته در پیام‌هایی جداگانه انتخاب پزشکیان را به‌عنوان نهمین رئیس‌جمهور ایران تبریک گفتند. در بخشی از پیام **محمسنی‌زاده**، **رئیس قوه قضائیه** خطاب به پزشکیان آمده است: «انتخاب جنابعالی از سوسی ملت بزرگ و سربلند ایران به‌عنوان رئیس‌جمهور در چهاردهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری را صمیمانه تبریک می‌گویم... قوه قضائیه در راستای پیاده‌سازی اهداف بنیانه‌گام دوم انقلاب، اجرای سیاست‌های کلی ابلاغی، برنامه هفتم توسعه، تحقق شعار سال ناظر بر «جهش تولید با مشارکت مردم»، هم‌گرایی قوا جهت گسترش عدالت اجتماعی و مبارزه علمی و اصولی با تمامی مظاهر فساد در ساحت‌های مختلف، آمادگی همه‌جانبه خود را برای همکاری و مساعدت با دولت منتخب مردم اعلام می‌دارد. توفیقات جنابعالی که از یادگاران عرصه جهاد و شهادت و دارای سوابق ارزنده در مناصب متعدد مدیریتی، اجرایی و تقنینی می‌باشند را در دولت چهاردهم در مسیر اعتلای هر چه بیشتر نظام و پیشرفت کشور و آرامش و رفاه مردم از درگاه خداوند متعال مسئلت می‌نمایم...»

محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس و رقیب انتخاباتی

پزشکیان در اولین دوره انتخابات ۱۴۰۲ هم در پیام تبریک خود تأکید کرد که مجلس دوازدهم خود را کنار دولت

چهاردهم می‌داند و از هرگونه کمک و حمایتی فروگذار

نخواهد کرد: «از ایشان تشکر می‌کنم که در تبلیغات‌های انتخاباتی، ضمن تأکید بر وحدت و اجماع داخلی، بر عمل ذیل سیاست‌های رهبری معظم انقلاب و همچنین بر اجرایی کردن قانون برنامه هفتم پیشرفت کشور به‌عنوان برنامه اصلی خود تصریح کردند. این دو راهبرد بهترین مبنای همدلی و همکاری و تعامل بین قوا خواهد بود. نتیجه انتخابات را باید معیاری برای تنظیم رفتار و منش سیاسی و اجتماعی خود بدانیم و همه ما، از مسئولین و گروه‌های سیاسی گرفته تا مرجع‌های سیاسی و اجتماعی بر اساس این نتایج، باید به‌دنبال ارزیابی در رفتار و منش سیاسی خود باشیم و جهت‌گیری‌های سیاسی خود را با خواست و اراده مردم در چارچوب مبانی انقلاب هماهنگ سازیم.»

▼ پیام ملت؛ تعامل سازنده با جهان

حسن روحانی، رئیس‌جمهور اسبق و رئیس دولت‌های

یازدهم و دوازدهم هم از دیگر چهره‌های سیاسی شناخته‌شده بود که این موفقیت را به پزشکیان تبریک گفت.

در بخشی از پیام او آمده است: «اینک با وضوحی غیرقابل

انکار، روشن شده است که اکثریت قاطع ملت ایران، چه آن‌ها که با رأی خود، سخنگویی اعتراض به روند موجود را برگزیدند و چه آن‌ها که با عدم مشارکت، اعتراض خود را نشان دادند، خواهان تحول جدی در وضعیت حکمرانی در کشورند و این تحول را در فرآیندی متین، مستمر و قانونمدار پیگیری می‌کنند. در این انتخابات، پیروز میدان، دیدگاهی شد که به جای برچسب‌زنی و تضاد افکنی، ایران را برای همه ایرانیان می‌خواهد و همه ایرانیان را صاحب حق و نظر می‌شناسد و حل مشکلات کشور را از راه افتاع و اجماع جست‌وجو می‌کند. شما اعتدال و اصلاح را بر انفعال ترجیح دادید و با همه دلخوری و دلنگرانی ترجیح دادید از «حق رأی و حق تعیین سرنوشت خود استفاده کنید و حاکمیت ملت بر سرنوشت خود را احیا کنید. از این رو، این پیروزی از آن همه ایرانیان است، چه آن‌ها که به دکتر پزشکیان رأی دادند و چه آن‌ها که خاموش ماندند یا انتخاب دیگری داشتند.

پس جشن پیروزی را باید با حرکت به سمت تفاهم و تعامل ملی برپا کنیم.» در ادامه این پیام آمده است: «یکی از محورهای بارز تقابل دو دیدگاه رقیب، حوزه سیاست خارجی کشور بود. مردم به روشنی در این همه‌پرسی ملی، به دیدگاه تعامل سازنده با جهان و بهره‌گیری از دیپلماسی هوشمندانه و عزتمندانه و احیاء توافق برجام رأی دادند. اینک فرصتی دیگر پیش آمده است که به جبران فرصت‌سوزی‌های گذشته

گروه خبر: اعلام نتایج چهاردهمین انتخابات ریاست‌جمهوری حکایت از موفقیت قاطع مسعود پزشکیان داشت. به دنبال این موفقیت، بعدازظهر روز گذشته رئیس‌جمهور منتخب با رهبری دیدار و گفت‌وگو کرد. سعید جلیلی نیز عصر دیروز با رهبری دیدار کرد. آیت‌الله خامنه‌ای در این دیدار ضمن تشکر از رویکرد تبیینی جلیلی در عرصه رقابت‌های انتخاباتی و همچنین ایجاد زمینه برای شور و شوق مردمی بیشتر در انتخابات، برای وی آرزوی موفقیت کردند. همچنین آیت‌الله خامنه‌ای در پیام تبریک خود خطاب به پزشکیان توصیه‌هایی ارائه کردند. در متن این پیام آمده است: بسم‌الله الرحمن الرحیم. والحمد لله رب العالمین والصلاة والسلام علی سیدنا محمد و آله الطاهرین. سیمای بقیة‌الله روحی فداء. خدای عزیز و رحیم را سپاس که با اراده و توفیق او ملت بزرگ ایران

گزارش یک

تبریک‌ها و انتظارات

سران قوا و مقامات سیاسی و مذهبی به مسعود پزشکیان پیام دادند

برخاست و حق حضور عزتمندانه کشور در جامعه جهانی را بازپس گرفت. رأی روشن مردم در این انتخابات نشان داد که سیاست‌های اقتصادی و شیوه مدیریتی را که بالاترین نرخ تورم و شکننده‌ترین درجه شاخص فلاکت را در سه سال گذشته به بار آورده است نمی‌خواهند و در حوزه‌های اجتماعی هم بی‌حرمتی به زنان و سلب حق حضور فعال در فضای اجتماعی و مجازی را برنمی‌تابند. همچنان‌که کاهش مشارکت در دور اول انتخابات، پیام اعتراض به محدودسازی‌های غیرقانونی در انتخابات بود، افزایش مشارکت در دور دوم انتخابات، پیام آمادگی برای همکاری در حل مشکلات و رفع موانع را با خود داشت. «روحانی در بخشی دیگری تأکید کرد: «باید صدای همه ملت را شنید؛ حتی صدای بی‌صدایان را. پیام‌نیمی از ملت که رأی ندادند و گرچه هرگز در هیچ کشوری همه‌ملت در انتخابات شرکت نمی‌کنند اما حاکمیت و دولت جدید ایران نباید نسبت به آرای همچنان خاموش بی‌اعتنا باشد و آنان را نادیده بگیرد و باید برای رشد مشارکت در انتخابات‌های بعدی با افزایش رضایت‌منندی و امید و رقابت در جامعه تلاش کرد. دولت چهاردهم، بر خلاف آنچه دروغ‌پردازان گفتند، دولت اول دکتر پزشکیان است و دولت سوم هیچ‌کس دیگری نیست. همه آن‌ها که دل در گرو پیشرفت کشور دارند و عزت اسلام و ایران را می‌خواهند دل و جان به دکتر پزشکیان، که با سلامت و صداقت خود، سرمایه اعتماد ملی را کسب کرد کمک خواهند کرد تا با کمک شایستگی جامعه بتواند از آن‌ام درمندان بکاهد و ملت ایران را به زندگی آرام و آسوده و سرفرازانه‌ای که شایسته آن است برساند. بی‌شک همه نهاد‌های نظام، با احترام به انتخاب ملت ایران، خود را در وظیفه کمک به رئیس‌جمهور -که به موجب اصل ۱۱۳ قانون اساسی، پس از مقام رهبری، عالی‌ترین مقام رسمی کشور است و مسئولیت اجرای قانون اساسی و ریاست قوه مجریه را جز در اموری که مستقیماً به رهبری مربوط می‌شود، بر عهده دارد -سهیم خواهند دانست. نخستین گام، کمک به دکتر پزشکیان در تشکیل سریع دولت و آغاز خدمت خواهد بود.»

▼ تبریک رقیب

سعید جلیلی، رقیب پزشکیان در انتخابات هم این پیروزی

را به پزشکیان تبریک گفت: «پانزدهم تیرماه ملت بزرگ ایران

در مشارکتی گسترده همراه با رقابتی جدی در بستری سالم

و امن، بار دیگر استواری و عمق پایه‌های مردم‌سالاری دینی

و جمهوریت نظام را به دنیا نشان دادند. اکنون بر همگان است تا با احترام به منتخب مردم، ایشان را در جهت پیشرفت کشور و اعتلاء نظام مقدس جمهوری اسلامی یاری رسانند. در جناب آقای دکتر پزشکیان که موفق به جلب آ اکثریت مردم شدند، تبریک عرض می‌کنم و همچون گذشته وظیفه‌ی خود را کمک به دولت مستقر برای عبور از مشکلات و رسیدن به نقطه مطلوب پیشرفت کشور می‌دانم. او ادامه داد: «از میلیون‌ها رایی که خواهان استفاده از «یک جهان فرصت» برای «یک ایران جیش» بودند، تشکر می‌کنم و به آنها اطمینان می‌دهم به پشتوانه نزدیک به ۱۴ میلیون رای شما، تمام تلاش و توان خود را بیش از گذشته، در جهت پشتیبانی از نقاط قوت و کمک به تصحیح خطاها و رفع نقص‌ها در روندهای جاری با استفاده از ظرفیت‌های مردمی، علمی، صنفی و نخبگانی به کار خواهیم بست. اکنون وقت ایفاء «تقش پرشکوه هر ایرانی» با همدلی و هم‌بستگی ملی در جهت تحقق آرمان‌های بزرگ انقلاب اسلامی است.»

▼ امید به گشودن گره حصر

آیت‌الله بیات‌نجانسی از مراجع تقلید هم در پیامی به

رئیس‌جمهور منتخب تبریک گفت، در این پیام آمده است:

«همان‌طور که قبل از این در گفت‌وگوی حضوری خدمت‌تان

عرض کردم از قضا و به‌رغم نظر برخی منتقدان، بعد از

صداقت، تأکید شما بر رجوع به نظر کارشناسان و بهره‌گیری از خرد جمعی در اداره امور، به شرط پرهیز از تناقض آراء، یکی از نقاط قوت شخصیت مدیریتی و سیاسی و از مهمترین دلایل اعتماد وثیق ما به شما و عاملی مهم در دوری از استبداد رأی و کسب اعتماد عمومی است. امیدوارم که بار سنگین امانت خدمت به این مردم‌اعم از موافقان و مخالفان، زنان و مردان و مسلمانان و پیروان دیگر ادیان و مذاهب را با سلامت و بهبود، به منزلی شایسته و بایسته برسانید و دعای‌کنم که خداوند عالم به‌دست با کفایت جنابعالی و از مجرای حسن تدبیرتان، به مردم عزیز ایران وسعت روزی توأم با بهجت و سرور عنایت بفرماید. همدلی موافقان‌تان را مستدام بدارد، سکینه و آرامش را در رابطه شما و منتقدان‌تان جاری سازد، معدود ستیزه‌جویان با شما را اصلاح کند، خودسران را مطیع قانون بگرداند، گفت‌وگو مدارا با زنان و دختران، دگراندیشان و اقلیت‌ها را به جای تندی و خشونت بنشاند، گره حصر عزیزان مان را بشکاید و امنیت ایران، منطقه و مسلمانان سایر بلاد را ترقی بخشد و به شما هم خیر دنیا و آخرت طلا بفرماید؛ ان‌شاء‌الله.»